

Nowy

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki

Sroda, dnia 30 sierpnia 1916 r.

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie 12
 mk., półrocznie 6 mk., miesięcznie 1
 mk. Za odnośnienie do domu 40 f. mies.

Redakcja i administracja
 Zachodnia 37.

Cena ogłoszeń I-sza strona 1 mk.
 za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 1 mk.
 nekrologi i reklamy 40 f., ogłoszenia zwy-
 czajne 20 f., ogłoszenia drobne 4 f. za wyraz.

Prenumeratę i ogłoszenia w Tomaszowie do „N. Kurjera Łódzkiego” przyjmuje Olga Hill ulica Tekla Nr. 1.

Wystąpienie Rumunii.

Równocześnie wybuchły trzy nowe wojny, a niewątpliwie najbliższe dni, może godziny, przyniosą dalsze uzupełnienie szeregu. Rozpoczął się nowy okres wybuchu wojen. Bo wielka obecna, wojna europejska jest spleczeniem tylu wspólnych i rozbieżnych interesów, że pociągnięcie jednej nitki może przynieść całą szew. Najbliższe chwile, przyniosą niewątpliwie wojnę bułgarsko-rumuńską, pewnie turecko-rumuńską — do świeżo ogłoszonych włosko-niemieckiej, rumuńsko-austriackiej i niemiecko-rumuńskiej. Jak pójdą wypadki dalej? Przed wybuchem wojny rumuńskiej nie bez powodu zapewne politycy uważnie śledzili wydarzenia, na półwyspie skandynawskim, notując skrupulatnie te stany naprężenia, jakie co pewien czas wybuchają pomiędzy mocarstwami walczącymi, a państwami skandynawskimi. Ostatnio przecież znnowu mieliśmy do zanotowania pogwałcenie neutralności szwedzkiej przez Rosję.

Czy wypadki na południowym-wschodzie wpłyną na rozwój wydarzeń na północy, dziś przesądzać nie można, pamiętać tylko trzeba, że sprawy rozwijają się w tempie szybszym, niż się wydaje, i w kierunkach bardziej niespodzianych, niż logika rzeczy pozwala przypuszczać.

Obecny okres „wybuchów” jest już piątym z kolei. Pierwszy trwał od 28 lipca do połowy sierpnia 1914 r., kiedy „wybuchły” wszystkie pierwsze i największe wojny, drugi zaczął się 29 października 1914 r., kiedy wystąpiła Turcja, trzeci, 28 maja 1915 r., ograniczył się właściwie do jednego „wybuchu”: wojny włosko-austriackiej, czwarty — 18 października 1915 r., kiedy Bułgaria wypowiedziała wojnę Serbji. Wybuch wojen portugalskich w marcu r. b. za okres uważać nie można, nie wniosły one bowiem żadnych zmian w układ sił.

Jaka rolę odegrają nowe wojny w całości wojny europejskiej i w jakim stopniu wpłyną na rezultaty, trudno zdać sobie sprawę.

Wystąpienie Włoch jest raczej formalnością, co do Rumunii zaś, to nim pośpiesznie postawi się jakieś prognostyki, należy przypomnieć sobie, jak wiele zmian miało wprowadzić w bieg wojny wystąpienie Włoch, a tymczasem przez dłuższy czas stworzyło tylko jeszcze jedną widownię wojny, nie dając dostrzeżalnych, jaskrawych rezultatów. Tak samo też i teraz Rumunia może nie stać się jeżdżkiem przy wadze. Zależy to od tysiącznych szczegółów, o których mało wiemy.

Wypowiedzenie wojny przez Włochy Niemcom poprzedziła Rada ministrów w Rzymie, o której Sobrero, korespondent „Stampy”, zamieszcza wiersz szczegółów:

Czterogodzinne posiedzenie poświęcono omawianiu położenia międzynarodowego, szczególnie zaś ekspedycji do Salonik i ewentualnym jej następstwem. Sonnino miał długi wykład, przedkładając umowy celem zabezpieczenia interesów włoskich na wschodzie, zawarte ze sprzymierzonymi państwami w zamian za włoski współdział. Gabinet wysłuchał z pełnym zadowoleniem Sonnino, jak się dowiaduje Sobrero od jednego z ministrów. W końcu omawiał Sonnino stosunek do Rumunii, co do tego jednak wszyscy ministrowie zachowali zupełną tajemnicę. Wiadomo tylko, że w położeniu międzynarodowym zaszły w ostatnich dniach głębokie zmiany i dla koalicji bardzo korzystne.

Prawdopodobnie na Radzie tej zapadła ostateczna uchwała co do wypowiedzenia wojny Niemcom, o ile równocześnie prowadzone rokowania z Rumunją dadzą pożądane wyniki.

Rozpoczęcie przez Bułgarów ofensywy przeciwko gen. Sarrailowi, który od dłuższego już czasu przygotowywał się, przynajmniej według zapewnień prasy koalicyjnej, do wielkiej ofensywy przeciwko armjom centralnym, stworzyło na froncie bakańskim nowe niebezpieczeństwo i prasa uderzyła na alarm. „Eclair” podkreślił wyraźnie, że punkt ciężkości przenosił się obecnie na front pod Salonikami, i że gdyby armja Sarraila uległa, koalicja straciłaby najważniejszą rękojmnię zwycięstwa. Z tego powodu — powiada „Eclair” — należy na innych frontach bojowych przejść do defensywy, a wszystkie rozporządzenia siły wysłać pod Saloniki.

Tego samego przekonania musieli być naczelnie kierownictwo koalicji, skoro do Salonik zaczęły przybywać posiłki włoskie. Cadorna zgodził się jakoby na wysłanie swoich wojsk pod warunkiem niewykonalnym: nie używania oddziałów włoskich przeciwko armjom niemieckim. Naturalnie warunek ten był tylko prowizorycznym: do czasu ukończenia rokowań z Rumunją i wypowiedzenia wojny Niemcom.

To właśnie stało się. Za pośrednictwem rządu szwajcarskiego Włochy powiadomiły cesarski rząd niemiecki, że od dnia 26 sierpnia znajdują się na stopie wojennej z Niemcami.

Nacisk koalicji na Rumunję z każdym dniem w ostatnich czasach wzrastał. Dyplomacja pracowała niezmiernie, by pociągnąć ostrożnego i wyrachowanego Bratianu do zbrojnego udziału. Rumunia kilkakrotnie odmawiała zezwolenia na przemarsz przez jej terytorja wojsk rosyjskich i przewóz materiałów wojennych, co byłoby faktycznym zwycięstwem przez Rumunję udziału w wojnie, bo spowodowałoby niewątpliwie ze strony państw centralnych wypowiedzenie wojny, a równocześnie prowadził rokowania z postami koalicji, podwyższając cenę swego udziału. Warunki, jakie miał postawić Bra-

tianu, a o których niedawno donosiliśmy, były istotnie bardzo wysokie. Koalicja wciąż nalegała. Jak donosi „Temps” paryski, król rumuński w ostatnich dniach przyjmował bezustannie różne osobistości na audiencjach i rozważał z nimi pożytek wystąpienia lub niewystąpienia Rumunii do akcji wojennej. Narady królewskie były bardzo żywo komentowane w stolicy Rumunii; czuł każdy, że ostatnie godziny decyzji dla niej były. Partje domagające się wojny rozwinęły nadzwyczajnie wielką działalność. Obie grupy pod przewodnictwem Take Jonescu i Filipescu zgodziły się z sobą jaknajzupełniej. — Przedmiotem obrad ostatniego posiedzenia ministrów rumuńskich było tylko rozważanie, kiedy ewentualnie ma nastąpić początek interwencji rumuńskiej, przyczem zgodzono się jednomyślnie prawie na ostateczny termin pod koniec sierpnia.

W początku zeszłego tygodnia, jak zgodnie potwierdzają wiadomości z Londynu i Hagi, Rosja i Anglja, w imieniu koalicji przedłożyły nowe propozycje co do przyłączenia się, a poseł rosyjski specjalnie zażądał w krótkim terminie zgody na przemarsz i przewóz wojsk przez Rumunję do Bułgarii.

27 sierpnia zwołano w Bukareszcie na g. 10 rano nadzwyczajną radę koronną.

Jak doniosły telegramy, Radę odczytano do godz. 6 wieczorem. Tymczasem po południu 27, w niedzielę, w Wiedniu w ministerjum spraw zewnętrznych zjawił się poseł rumuński i doręczył notę, mocą której Rumunia, zaczynając od godziny 9 wieczorem dn. 27 sierpnia, uważa się za pozostającą na stopie wojennej z Austro-Węgrami.

Za jaką cenę koalicja pozyskała ociągającą się tak długo i tak uporczywie Rumunję, oczywiście nie wiadomo, i Besarabja rosyjska i Siedmiogród węgierski są przedmiotem pożądanym rumuńskich. Prawdopodobnie Bratianu potrafił pozyskać daleko idące zapewnienia nie tylko co do spodziewanych zdobyczy na terytorjum austro-węgierskim, ale i co do bogatej Besarabji, której całości czy części Rosja wyrzeczy się tylko z wielkim bólem serca, albo za wielką cenę.

Siła zbrojna Rumunii.

Rumunia zaprowadziła powszechną służbę wojskową już w r. 1859, więc przed wstąpieniem na tron Karola Hohenzollerna. Służba wojskowa rozpoczyna się z dwudziestym pierwszym rokiem życia, a kończy z czterdziestym szóstym, z czego 7 lat przypada na służbę w armji czynnej, 12 lat w rezerwach a sześć lat na milicję.

Co rok zaciągają się w Rumunii do wojska około 55 tysięcy rekrutów. Armia w stanie pokojowym składa się z 5,500 oficerów i urzędników wojskowych i około 125,000 szeregowców, z których jednak ze względów o-

szczędności w czasie pokoju 10 proc. otrzymuje urlop.

Na wojnę może Rumunia powołać 450,000 żołnierzy, z których według zdania znawców, przynajmniej 250,000 jest kombatantów pierwszego rzędu. Ale Rumunia ma tylu ludzi, że mogłaby łatwo powiększyć armję do 600,000 żołnierzy.

Sprawa polska w Rosji.

„Dziennik Berliński” donosi: „Prasa pietrogradzka pisze, że pomimo jedności składu gabinetu, w kwestji polskiej wynikły poważne różnice zdań. Utworzyły się dwa prądy:

„Część ministrów jest zdania, że przy rozwiązaniu sprawy należy wziąć pod uwagę trzy czynniki: — pierwszy — dane obietnice, których spełnienie dyktowane jest przez konieczność zachowania powagi władzy która je dała; drugi — obowiązek sprawiedliwości w stosunku do bratniego narodu; trzeci — opinja publiczna krajów sprzymierzonych. Inna część ministrów twierdzi, że kwestję należy rozstrzygnąć, biorąc pod uwagę interesy Rosji i wykonanie obietnic tylko z punktu widzenia tych interesów.

Gdy projekt p. Sazonowa o nadaniu Polsce szerokiej autonomji został odrzucony, p. Sztuermer cofnął również i swój projekt i zaproponował ministrom wypowiedzenie się tylko w kwestji czy Polska ma być państwem złączonym z Rosją na zasadzie unji, czy też prowincją rosyjską na wzór Finlandji.

W wyniku dłuższej dyskusji rząd zdecydował rozstrzygnąć kwestję w ten sposób: Polska jest niepodzielną częścią państwa rosyjskiego, korzystającą z szerokiego samostanowienia, posiadającą reprezentację dwu izbowa, szerokie prawa narodowej kultury i języka.

Projekt podobny jest opracowany przez p. Kryżanowskiego i odpo-wiedni akt ma być ogłoszony.

Oprócz znanego już memorjału p. Brazna Pilza skierowanego do Miłukowa, kadeckie metody „zaocznego” rozwiązywania sprawy polskiej w sposób doktrynerski znalazły zastępowanie odprawę w liście otwartym wybitnego ziemianina i działacza społecznego polskiego p. Henryka Dymy-szy, List ten, jak donosi „Czas” krawkowski, adresowany również do Miłukowa, zamieściła wydawana w Moskwie „Gazeta Polska”.

Brzmi on, jak następuje: „Wielce Szanowny Piotrze Mikolajewiczu. Z listu otwartego p. Pil-tza i artykułu pomieszczonego w „Nowym Kurjerze”, my polacy dowiadujemy się, że partja wolności ludu, pragnie nas obdarzyć opracowanym przez nią projektem autonomji Polski.

Biurokratyczne pojmanie rzeczy nie powinno być cechą tak libe-

alnej partji, jak kadecka, i dziwie ją, że Szanowny Pan nie zastanowił się, że właśnie cechą biurokratyczną jest narzucanie innym swoich poglądów i okazywanie braku zaufania cechą zaś prawdziwego liberalizmu zaufanie dla innych.

My, polacy mamy za sobą zbyt długą historję i dosyć tradycji ofiarnej pracy społecznej, byśmy nie byli w stanie sami opracować formę od powiednią dla siebie rządu, a nie formę, jaka potrafi zaspokoić nasze kulturalne, ekonomiczne i narodowe potrzeby.

My, polacy pragniemy jednego: Dajcie nam swobodę działania i wolność, a potrafiemy urządzić się u siebie — to nasze słuszne życzenie. Wszelkie urządzenie Polski bez udziału polaków i ich zgody, jest aktem przemocy. Przyjm Szanowny Panie i t. d. Henryk Dymyza.

Burcew o Polsce.

Korespondent „Voss. Ztg.“ donosi ze Sztokholmu:

Emigrant rosyjski Burcew, rewolator, który okupił swój powrót do Rosji zaprzeczeniem swych dotychczasowych poglądów i czynów, ogłasza w ostatnim numerze „Rieczy“ artykuł, kończący się temi słowy: „Właściwego rozwiązania kwestji polskiej należy oczekiwać w Piotrogradzie i Moskwie. Szukanie klucza do rozstrzygnięcia tej kwestji w Berlinie i Wiedniu jest bezcelowe. Tam, gdzie będzie Warszawa, musi być i Kraków. Tam, gdzie są polacy, musi być Polska“.

Korespondent dodaje, że Burcew zdobył sobie tem oświadczeniem krzesło w redakcji „Nowego Wremieni“, jeżeli nie kokardą prawdziwego rosyjskiego ozynownika.

Ile jest wojen?

Wypowiedzianych wojen jest dotąd — trzydzieści osiem. Podaje je w chronologicznym porządku, jak następuje, jedno z pism:

1) 28/7 1914 r.	Austro-Węgier z Serbją
2) 1/8 "	Niemiec z Rosją
3) 3/8 "	Niemiec z Francją
4) 4/8 "	Niemiec z Belgją
5) 5/8 "	Anglii z Niemcami
6) 6/8 "	Austro-Węgier z Rosją
7) 6/8 "	Serbji z Niemcami
8) 7/8 "	Czarnogórze z Austro-W.
9) 12/8 "	Czarnogórze z Niemcami
10) 13/8 "	Austro-Węgier z Francją
11) 13/8 "	Anglii z Austro-Węgrami
12) 23/8 "	Japonii z Niemcami
13) 15/8 "	Egiptu z Niemcami
14) 25/8 "	Austro-Węgier z Japonją
15) 26/8 "	Austro-Węgier z Belgją
16) 29/10 "	Turcji z Rosją
17) 29/10 "	Turcji z Anglią
18) 29/10 "	Turcji z Francją
19) 4/11 "	Serbji z Turcją
20) 7/11 "	Belgii z Turcją
21) 7/11 "	Czarnogórze z Turcją
22) 21/11 "	Japonii z Turcją
23) 23/5 1915 r.	Włoch z Austro-Węgrami
24) 21/8 "	Włoch z Turcją
25) 13/10 "	Bułgarii z Serbją
26) 15/10 "	Anglii z Bułgarią
27) 17/10 "	Francji z Bułgarią
28) 19/10 "	Włoch z Bułgarią
29) 21/10 "	Rosji z Bułgarią
30) 23/10 "	Belgii z Bułgarią
31) 23/10 "	Czarnogórze z Bułgarią
32) 12 1916 r.	Persji z Rosją
33) 12 "	Persji z Anglią
34) 9/3 "	Niemiec z Portugalją
35) 14/3 "	Austro-Węg z Portugalją
36) 26/8 "	Włoch z Niemcami
37) 27/8 "	Rumunja z Austro-Węgr.
38) 28/8 "	Niemcy z Rumunją

Władysław Weryho.

Nauka polska poniosła wielką stratę. Umarł s. p. Władysław Weryho, który pracą swoją i zapobiegliwością potrafił wytworzyć w stolicy Polski niejedną placówkę naukową, w której wiedzta wspaniale i szeroko na kraj cały promieniowała.

Urodzony w r. 1867 po ukończeniu szkół średnich, s. p. Władysław Weryho, odbył gruntowne studja filozoficzne w r. 1892 otrzymując stopień doktora filozofji na uniwersytecie berlińskim za rozprawę „Poglądy historyczne socjalizmu niemieckiego“.

W r. 1897 s. p. Władysław Weryho zakłada w Warszawie „Przegląd filozoficzny i odtąd pracę swoją niezwykle żarliwą i owocną oddaje całkowicie dla stolicy Polski, krzewiąc w kraju ojczystym znajomość i zamiłowanie do niezgłębionych taj-

ników wiedzy filozoficznej przez założenie Tow. psychologicznego w Warszawie, a potem instytutów: psychologicznego i filozoficznego.

Zgon zmarłego uczonego polskiego napawa nas szczerym żalem i smutkiem wobec wielkiej szczerby, jaką uczynił w zastępie filozofów polskich.

Kronika

— Komitet Opieki nad jeńcami.

W Warszawie przy ul. Mazowieckiej mieści się Komitet Opieki nad jeńcami, zarówno wojskowymi, jak cywilnymi.

Komitet ten udziela wszelkich informacji o jeńcach, pośredniczy w wysyłaniu listów i przesyłek, wnosi też podania do władz o pozwolenie na powrót do kraju jeńców cywilnych i robotników. (kj)

— Z „Wiedzy“.

Zarząd Tow. „Wiedza“ wynajął na kursa oświatowe salę w lokalu Kola kolejarzy przy ul. Widzewskiej № 78. Po ukończeniu prac remontowych, co potrwa do dwóch tygodni, kursa zostaną bezzwłocznie uruchomione.

Przy końcu września zwołane zostanie ogólne doroczne zebranie członków „Wiedzy“, wobec czego wszystkie sekcje Tow. zajęte są obecnie przygotowaniem wyczerpujących sprawozdań, a zarząd — opracowaniem dyrektyw na przyszłość.

— (a) Zapomogi dla wyjeżdżających.

Na zasadzie postanowienia zarządów dzielnic zapomogowych — jednorazowe zapomogi wydawane będą tylko tym osobom, które wyjeżdżają z Łodzi conajmniej na 5—6 miesięcy.

Te zaś osoby, które wrócą do Łodzi przed upływem tego czasu — nie będą zapisane na na listę pobierających zapomogi.

— Z Książnicy Dziecięcej.

Zarząd Książnicy w Łodzi otrzymał od Komitetu Kwesty „Ratujcie Dzieci“ z górą tysiąc książek dla dzieci i młodzieży.

Rekurs ten nadszedł w samą porę, gdyż niewielki zasób dzieł biblioteki, stał na przeszkodzie rozwojowi szerszej działalności — pomimo, że popyt na lekturę stale wzrastał i narzucał wprost konieczność powiększenia Książnicy.

Otrzymałe dzieła rozdzielono pomiędzy centrale przy ul. Piotrkowskiej 103, oraz obie filje, na Widzewie i Dąbrówce.

— Rozpoczęcie nauki.

Od czwartku bież. tygodnia rozpoczęła się przyjmowanie zapisów w początkowych szkołach miejskich — które potrwa do soboty włącznie.

Nauka w szkołach wznowiona będzie w poniedziałek, 4 września. W nadchodzącym roku szkolnym uruchomione będzie 60 szkół polskich, 8 marjawickie, 40 niemieckie i 84 żydowskie. Prócz tego w dniu 15 września Magistrat otwiera 2 szkoły 4-klasowe, jedną dla dzieci (bez różnicy wyznania), mówiących po niemiecku i drugą taką dla dzieci, mówiących po polsku (Dzielna № 44). Wpis w tych szkołach wynosi 40 mk. rocznie.

— Dla rodzin legionistów.

Następny z kolei termin udzielania zasiłków dla rodzin legionistów w biurze prezydium policji wyznaczono na dzień 3 i 18 września.

— Miejscowa Rada Opiekunów.

została utworzona w Niesułkowie na gminę Niesułków w następującym składzie:

1. Feliks Zdzitowiecki — prezes.
2. Ks. Bronisław Kaczorowski — wice-prezes.
3. Wanda Zdzitowiecka — sekretarz.
4. Marcin Jędrzejczak — skarbnik.
5. Stanisław Szubert.

— Registracja aparatów dezynfekcyjnych.

Delegacja Zdrowotności przeprowadza registrację aparatów dezynfekcyjnych, znajdujących się w tutej-

szych szpitalach i zakładach kuracyjnych.

— Bilety dla cyklistów.

W prezydium policji rozpoczęto wydawać bilety wolnej jazdy na rowerach, co skutecznie jest codziennie, od godz. pół do 9 do 10-ej, i o 4 po poł., prócz niedziel i świąt.

— Z kooperatywy „Związkowice“.

Zarząd kooperatywy spożywczej „Związkowice“, sprowadził dla członków 40 korcy ziemniaków, które sprzedaje w cenie 1 rb. 71 kop za ówmiarkę. (k)

— Z kooperatywy „Robotnik“.

Zarząd kooperatywy „Robotnik“ otwiera w okolicy rynku Geyera filję dla członków w tej okolicy zamieszkałych.

Podniesiono projekt założenia kasy przeźroczystości dla pracowników kooperatywy. (k)

— Nowa mleczarnia.

W ubiegłym tygodniu odbył się poświęcenie nowo-założonej mleczarni pod f. „Switezianka“ przy ul. Piotrkowskiej № 83, właścicielem której jest p. Pujdak.

— Kursa dla agronomów.

W b tygodniu przy Stow. „Hachulic“ otwarte zostały kursa dla agronomów. Tymczasem utworzono 2 grupy z 48-miu uczniów.

Lekcje odbywają się 3 razy tygodniowo. (a)

— Kursa hebrajskie.

Przy Stow. Hechool, (Konst. 16), zostały utworzone kursa hebrajskie dla dorosłych i młodzieży szkół średnich. W tych dniach otworzy się I grupa.

Zapisy odbywają się w lokalu Kursów (Cegielniana 26), od 6 do 8 wiecz., a od 9 do 11 wiecz. w lokalu Stowarzyszenia.

— Konferencja rabinów.

Pod przewodnictwem zastępcy Prezydenta policji von Bernwitz odbyła się onegdaj przedpołudniem w Prezydium Policji konferencja rabinatu łódzkiego i rabinów okręgu.

Konferencja była zwołana celem omówienia sprawy walki z chorobami zakaźnymi.

Referował w powyższej kwestji lekarz powiatowy dr. Hübner, a także członek zarządu pracy dr. Pik i radny Del. Szkolnej p. Sakubiński.

W imieniu rabinatu łódzkiego przemawiał p. Halpern, zaznaczając krzywdę wyrządzaną żydom, których gwałtem włoka do kąpiel, gdzie im niepotrzebnie obcinają brody, na co dr. Hübner odpowiedział, że władze zgodzą się na zatwierdzenie planu budowy przez gminę żyd. specjalnego zakładu dezynfekcyjnego, odpowiadającego rytuałom żydowskim.

Na poruszoną przez p. H. sprawę zamkniętych chederów i domów modlitw odpowiedział dr. Hübner, że władze pozwolą na otwarcie tych, które mieszczą się w domach, gdzie nie było wypadków z chorobami zakaźnymi.

Pod koniec konferencji postanowiono zwrócić się z odezwą do ludu, wyjaśniając w jaki sposób należy walczyć z chorobami zakaźnymi.

— Z targu.

Dowóz produktów spożywczych na targ wczorajszy był o wiele mniejszy, niż na poprzedni; pomimo tego wszystkiego było podostatkiem, jak również ceny były stosunkowo niskie.

Kartofle spadły do 180 kop. za ćwiartkę. Kapusta, ogórki, marchew staniały o 15 proc. i więcej.

Nabiału i drobiu — jak zwykle. Ceny nie uległy zmianie.

Owocu, zwłaszcza pośledniejszych gatunków — pełno.

Grzybów właściwych, jak i bedłek — mało; pomimo urodzajów — ceny wysokie.

Naogół pomyślny stan zbiorów spodziewałyby się kasał większej taniości artykułów targowych. Poniekąd staje temu na przeszkodzie centralizowanie tych produktów w rękach przekupniów, którzy wykupiając od właścicieli lub ogrodników cały zbiór hurtem — stają się panami sytuacji i wyznaczają ceny dowolnie. (ki)

— W Prezydium Policji

wywiszone zostało ogłoszenie, zwracające uwagę publiczności aby się zachowywała spokojnie, gdyż osoby wywołujące hałas, będą karane.

Z powodu nawału interesantów pożądanem jest, treściwie, i zwięźle wyłożenie sprawy — przypominają plakaty: „Mów krótko, i wzięwato.“ (e)

— Miejsce dla tanich kuchni.

W ubiegłym tygodniu Zarząd Tow. Akc. Rzędni Miejskich rozdzielił 576 funt. mięsa rozmaitego gatunku w cenie 30 fen. za funt między następujące instytucje dobroczynne:

- 1) Tania kuchnia przy parafji N. M. P. — (Brzezińska 88) otrzymała — 57 funt;
- 2) tania kuchnia marjawicka (Podleśna 16) — 21 funt;
- 3) tania kuchnia przy parafji św. Trójcy (Zgierska 63) — 20 funt;
- 4) tania kuchnia marjawicka (Franciszkańska № 29) — 20 funt;
- 5) tania kuchnia robotnicza przy fabryce Buhiego (Aleksandrowska № 134) — 20 funt;
- 6) tania kuchnia przy Zyd. Tow. Dobrocz. (Zachodnia № 20) — 35 funt;
- 7 i 8 schroniska przy parafji św. Stanisława Kostki (a) Pusta № 22 i b) Sienkiewiczowska) ogółem 69 funt;
- 9) Sekcja kobiet przy Deleg. NPB. (Mikolajewska 34) — 50 funt;
- 10) ochrona przy parafji N.M.P. (Drewnowska № 72 — 20 funt;
- 11) ochrona Bałucka (Franciszkańska № 85) — 20 funt;
- 12) ochrona i 1633k Chrześc. Tow. Dobr. (Zachodnia № 20) — 30 funt;
- 13) ochrona II tegoż T-wa (Karola № 16) — 45 funt;
- 14) tania kuchnia przy Stow. Zyd. „Nasze dzieci“ (Piotrkowska № 59) — 40 funt;

15) Kółko Bałuckiej Opieki nad dziećmi (Franciszkańska № 58) — 37 funt;

16) tania kuchnia dla dzieci żydow. (Zawadzka № 28 Bałuta) — 19 funt;

17) „Gniazdo“ (Zgierska 113) 23 funt;

18) tania kuchnia przy „Talmud-Torze“ (Jakoba № 10) — 40 funt. (k)

— Luna.

Administrac a kino-teatrzyku „Luna“, zaznacza się zawsze świetnym pomysłem w zaprowadkowanie jakiegos nowego „dobrego“ obrazu. Możemy to powiedzieć i o ostatniej nowości, którą jest „Ostrzeżenie“ (Ofiara szatana).

W tym efektywnym i wysoce interesującym dramacie przed oczami widza przesuwa się następstwa nałogu alkoholowego.

Akcja dramatu, obfitującego w wiele wstrząsających scen, — toczy się w Nowym Jorku. Szczegóło nowo, żywotne jak zreszta cały dramat. Obraz ten produkt amerykańskiej agitacji antialkoholowej uważać możemy jako jeden z najlepszych tego rodzaju, jakie kiedykolwiek widzieliśmy na ekranie.

— Powiększenie taniej pralni ludowej.

Zarząd taniej pralni ludowej przy Tow. pomocy żydom zajął się powiększeniem pralni wobec nadchodzącego sezonu zimowego. Nabyto maszyny do prania i suszenia, tak iż zamiast 12 tysięcy, pralnia będzie w stanie wyprać do 20 tysięcy sztuk bielizny w ciągu tygodnia. Ludność żydowska zatem zrozumiała wreszcie dobroczynny wpływ czystości. (ko)

— Ze Zgierza.

Wypłata zapomóg dla rodzin rezerwistów rosyjskich w Zgierzcu za miesiąc wrzesień nastąpi w piątek i sobotę dnia 1 i 2 września, punktualnie od godz. 8 rano, w miejscowej kasie miejskiej, podług liter porządkowych nazwiska, a mianowicie: W piątek od A. do L., w sobotę zaś od M. do Z. (k)

Wypadki i kradzieże:

— Zamachy samobójcze.

Wczoraj w nocy, odebrał sobie życie przez powieszenie 64-letni Wacenty Rybak, stróż domu № 61 przy ul. Benedykta.

W domu № 8 przy ul. Wysokiej usiłował się otruć łągiem 32-letni tkacz, Michał Egler.

W stanie beznadziejnym odwiedziono go do szpitala „Unitas“.

Ze związków i stowarzyszeń.

X Ze Stow. Nauczycieli Chrześcjan.

Prezydium Sekcji Bibliotecznej podaje do wiadomości, iż najbliższe posiedzenie Sekcji odbędzie się dnia 31 sierpnia o godz. 5-ej po poł. Pożądana jest obecność wszystkich członków Sekcji zarówno dyżurujących w bibliotece jak i członków poszczególnych komisji.

X Ze Stow. Komwojazerów.

Stow. komwojazerów okręgu łódzkiego obchodzi w roku bieżącym 10-lecie swego istnienia.

W czasach tak trudnych, jak obecne umiano sobie jednak poradzić i pracowano energicznie w celu dania pomocy członkom, pozbawionym od 2 lat sposobów zarobkowania.

W dziale samopomocy zarząd obecny uczynił bardzo wiele, mimo, iż przystąpił do pracy niemal z pustymi rękami.

Zorganizowano jadalnię wydająca 350 obiadów dziennie, w czem 75 na kredyt. Kooperatywa liczy 300 członków, a obrót jej sięga 6900 rb. miesięcznie.

Poza tem istnieje przy Stow. pomoc lekarska której udziela 8 lekarzy specjalistów i 3-ch dentystów.

W ciągu woiny wydano zapomóg członkom na sumę około 12 tysięcy rubli.

X Ze zw. Zw. Tkaczy Zarob.

W sali Berlińskiej (Zachodnia 26) odbyło się onegdaj zebranie organizacyjne związku.

Z przeczytanej ustawy widać że związek ma na celu polepszenie bytu ekonomicznego i kulturalnego członków.

W powyższym celu otwiera bibliotekę, czytelnię urządza odczyty organizuje kooperatywę tanią kuchnię, będzie udzielał pomocy członkom w razie choroby a także wspierał rodziny członków na wypadek śmierci tych ostatnich

Wpisowe wynosi 1 rb. a składka roczna od 3 — 5 rb.

Do Związku mogą należeć osoby pełnoletnie bez różnicy wyznania.

Do Zarządu weszli pp. D. Rozenzweig, Sz. Krejzman, I. Kluczkowski, I. Zylberberg, E. Abramowicz, G. Szpilgel, H. Goldberg, Sz. Brauner i T. Lis

Kandydaci pp. D. Kaufman, D. Kolski, H. Sznycer, L. Bernhold.

Do komisji rewizyjnej pp. J. Goldberg, A. Rozenzweig i A. Wajnberg.

X Z żydow. Tow. Dobr.

W ciągu ubiegłego tygodnia w T-wie wydano 200 rodzinom po 1 rb. 20 kop. zapomogi.

Wydano również 800 rb. tygodniowych zapomóg

Na ostatnim posiedzeniu uchwalono wydać 100 rodzinom zasiłki jednorazowe. (a)

Z prowincji.

— Δ Z Tomaszowa.

W ubiegły czwartek w Tomaszowie nastąpiło poświęcenie niemieckiego kościoła garnizonowego, na który obrońca została rosyjska cerkiew miejscowa.

Dnia 1 września w Tomaszowie otwarta zostanie pierwsza ochronka dla 100 dzieci wyznania mejszowego. (k)

Samorząd miejski w okupacji austriackiej.

W „Czasie” czytamy:

Rozporządzeniem naczelnego wodza armji austro-węgierskiej z dnia 18 sierpnia, wejdzie w życie z dnia 1 października r. b. ordynacja miejska dla Kielc, Lublina, Piotrkowa i Radomia. Ogłoszona ustawa obejmuje 22 paragrafy, z których najważniejsze są następujące:

Rada miejska składa się w miastach z ludnością do 80,000 mieszkańców z 50, w miastach z ludnością wyżej 80,000 mieszkańców z 60 radnych.

Magistrat składa się z prezydenta miasta, dwóch wiceprezydentów i w miastach z ludnością do 80,000 mieszkańców z 6, w miastach z ludnością wyżej 80,000 mieszkańców z 8 rajców. Członków magistratu wybiera Rada Miejska. Wybór prezydenta miasta i wiceprezydentów podlega zatwierdzeniu general-gubernatorstwa.

Zakres działania Rady Miejskiej obejmuje pieczę nad gospodarskimi, zdrowotnymi i kulturalnymi interesami gminy.

Prawo wyborcze zawisłe jest od następujących wymagań: ukończenie 25 lat, pięć mężska, korzystanie z pełni praw cywilnych.

Przynależność państwowa w Królestwie Polskim, osiedlenie w obrębie miasta co najmniej od roku przed dniem rozpisania wyborów, nieskazitelnosć.

General-gubernatorstwo może wykluczyć od prawa wyborczego osoby, które naruszają porządek publiczny przez swe nieprzyjazne stanowisko wobec monarchji austriacko-węgierskiej lub narodu polskiego przez działalność agitatorską lub rozśiewanie niepokojących wieści.

Wybieralnym jest każdy uprawniony do wyboru, jeżeli włada językiem polskim w słowie i piśmie i ukończył 30 rok życia.

Dla wyboru Rady Miejskiej będą uprawnieni do wyboru podzieleni na pięć kurji, z których każda wybiera w miastach z ludnością do osiemdziesięciu tysięcy mieszkańców 10 radnych i 10 zastępców, zaś w miastach z ludnością wyżej 80,000 mieszkańców 12 radnych i 12 zastępców.

I kurja obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy ukończyli szkołę wyższą i zajmują stanowisko zawodowe, odpowiadające temu wykształceniu; rozdział mandatów na przynależnych do pojedynczych zawodów nastąpi w drodze rozporządzenia general-gubernatorstwa.

II kurja obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy trudnią się handlem i przemysłem.

III kurja obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy są właścicielami posiadłości w obrębie miasta.

IV kurja obejmuje uprawnionych do wyboru, którym w ciągu roku przed wyborem przypisano w obrębie miasta podatek mieszkaniowy.

V kurja obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy nie są uprawnieni do wyboru w jednej z poprzednio wymienionych kurji.

Paragraf 13-ty ustala czas trwania funkcji Rady na okres 3 lat. Według paragrafu 16-go językiem urzędowym Rad miejskich, magistratów i ich organów jest język polski. Gminy jednak mają załatwiać także podania wniesione w języku niemieckim.

Równocześnie ogłoszona została ustawa dla 34 mniejszych miast.

Wybory w tych miastach odbywają się wedle czterech kurji. Prawo wyborcze obowiązuje takie samo jak w czterech większych miastach. Miasta do 10,000 mieszkańców wybierają 24 radnych, wyżej 10,000 wybierają 32 radnych. Językiem urzędowym jest język polski; prawa języka niemieckiego są takie same jak w czterech większych miastach; nadto w obwodach chełmskim, hrubieszowskim i tomaszowskim mają być przyjmowane podania w języku ukraińskim.

Wojna.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo).

Wielką Kwatera Główna, 29 sierpnia.

Wschodnia widownia wojny.

W ogólności położenie jest niezmiennione.

Na poszczególnych punktach trwała nieco ożywiona działalność rosyjska.

Na zachodzie od Stochodu pod Rudką Czerwiszczami doszło do walk piechoty.

Na północy od Dniestru podczas odpierania ataków rosyjskich wzięto do niewoli przeszło 100 jeńców.

W Karpatach toczyły się starcia z rosyjsko-rumuńskimi oddziałami przednimi.

Pod Bursztynem (nad Gniłą Lipą) w walce powietrznej zmuszony został do lądowania latawiec rosyjski.

Zachodnia widownia wojny.

Na wielu odcinkach frontu zauważyc się dała wzmożona działalność ogniowa nieprzyjaciela.

W okręgu Somme i Mozy walka artylerji znowu osiągnęła dużą zacietosć.

Na północy od Somme ataki angielskie, przedsięwzięte przy pomocy znacznych sił powtórzyły się pomiędzy Thiepval a Pezières. Zostały one krwawo odparte, przyczem częściowo doprowadziły do walki na blizki dystans, które na północy od Owillers trwają z zacietoscią w dalszym ciągu.

Około lasu Dellville i na południowym wschodzie od Guillemont odparte zostały liczne ataki na granaty ręczne.

Na prawo od Mozy zaatakowali francuzi pomiędzy fortem Thiaumont a Fleury, jak również na gorze le-sistej. Szeregi atakujące załamały się w ogniu artylerji, piechoty i karabinów maszynowych.

Słabsze natarcia nieprzyjacielskie na południowym wschodzie od St. Michel pozostały bez skutku.

W walce powietrznej zestrzelono trzy latawce nieprzyjacielskie, mianowicie: jeden na południe od Arras, dwa pod Bapaume, zaś czwarty wpadł nieuszkodzony w nasze ręce na wschodzie od St. Quentin.

Balkańska widownia wojny

Nie zasły żadne wydarzenia o ważniejszym znaczeniu.

Naczelné dowództwo wojskowe

Komunikat austriacki.

WIEDEN, (Urzędowo) 29 sierpnia.

Front wojsk generała kawalerji arcyksięcia Karola.

Wschodnia widownia wojny.

Nasza flotyła dunajska wznieciła pożar rafinerji nafty w Giuzginie.

Monitor dunajski „Almos” zniszczył ogniem liczne urządzenia wojskowe pod Turn Severin.

Na wszystkich przejściach przez góry pograniczne węgiersko-rumuńskie na długości 600 km. nasze oddziały straży pogranicznej stoczyły potyczki. Nieprzyjaciel, gdzie tylko uderzył na nasze bataliony, poniósł krwawe ciężki, mianowicie na północnym-wschodzie od Orsovy, pod Patroseng, w okolicy wąwozu Vorvest-vrang — Roterturm, na wzgórzach na południu od Brasso, na których terenu czystego bronił dzielny Szeklerski 82-gi pułk piechoty, oraz w górach Gvergyo. Także dalej i

Dnia 30 sierpnia o godzinie 2-jej w nocy zmarła po długich i ciężkich cierpieniach

s. i p. **Marja z Mozerów Wejrich**

preżywszy lat 44. Eksportacja drogich nam zwłok z domu z Nowo-Zarzewskiej № 25 do kościoła św. Stanisława Kostki odbędzie się dziś, o godz. 7-jej wiecz. W czwartek o godz. 7 odprawione zostanie nabożeństwo żałobne, po czym nastąpi wyprowadzenie na stary cmentarz katolicki. Na smutne te obrzędy zaprasza krewnych i znajomych.

RODZINA.

mach silnych rumuńskich kolumn otaczających zmusił nasze wysunięte naprzód oddziały do zajęcia urzędowych z tyłu planowo wskazanych stanowisk.

Na Bukowinie i w Karpatach galicyskich nie zasły żadne szczególniejsze wydarzenia.

Podczas walk na północy od Marjampola, o których donoszono wczoraj, wzięto do niewoli przeszło 100 ludzi i 1 karabia maszynowy.

Na południe od Zborowa wojska za pomocą kontrnatarcia udaremniły usiłowania rosjan zbliżenia się.

Front wojsk generała-feldmarszałka Hindenburga.

Pod Szelwowie w ogniu artylerji naszej załamał się atak rosyjski.

Pod Rudką Czerwiszczami doszło do walk piechoty.

Włoska widownia wojny.

Na wielu odcinkach frontu stała się więcej ożywiona działalność nieprzyjaciela.

Stanowiska nasze w Alpach Tessańskich znajdują się w silnym ogniu armatnim.

Odparto ataki skierowane przeciwko Cauriol i Cima di Cece.

Wierzchołek Causial wpadł po zacietej walce w ręce nieprzyjaciela.

Na froncie Dolomitów załamały się liczne natarcia włochoń na stanowiska nasze na Rufreddo.

W odcinku Ploecten i na froncie Pobrzeża piechota nieprzyjacielska usiłowała pomiędzy Col Santo a Nova Vas posunąć się na wielu punktach przy pomocy silnego poparcia artylerji. Usiłowania te wszędzie zostały udaremione.

Południowo-wschodnia widownia wojny.

Wśród C. i K. wojsk nie znamiennego.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler, marszałek polny porucznik.

Co opowiadają rosjanie.

PIOTROGROD, 29 VIII.—Sprawozdanie urzędowe z dnia 28 sierpnia m. i.:

Front zachodni:

Na północy od jeziora Koldyczewa próbowały oddziały nieprzyjacielskie ponuć się naprzód, musiały się jednak pod ogniem naszej artylerji cofnąć do swych rowów.

Nad Szczarą na południu od linii kolejowej Baranowicze—Unieście zaatakowali niemcy w sile dwóch batalionów nasze wojska w rowach na zachodnim brzegu rzeki, ale odrzucono ich.

Nad Stochodem na południu od miejscowości Dychwa—Stobychwa ckrążyli nasi wywiadowcy posterunek austriacki i część jego wzięli do niewoli.

W okolicy Dniestru, na północy od Marjampola wojska nasze po walce opanowały pewien las na wschód od wsi Delejewa, gdzie się usadowiły. Wzięto do niewoli 1 oficera i 37 żołnierzy i zdobyto 2 karabiny maszynowe.

Komunikaty francuskie.

PARYZ, 29-go sierpnia.—Urzędowo donoszą dnia 28 sierpnia w południe:

Liczne ataki niemieckie przeciwko stanowiskom francuskim pod Fleury odparte zostały z łatwością przez granatyerów.

Na reszcie frontu w ciągu nocy panował spokój.

PARYZ, 29 sierpnia.—Urzędowo donoszą dnia 28 sierpnia wieczorem:

Na froncie nad Somme trwała dość ożywiona działalność artylerji w okolicy Estrée, Belleau au Santerie i Lihons.

Artylerja niemiecka, zwalczana zawzięcie przez naszą, ostrzeliwała nasze rowy w lesie pod Vaux i Chaptre.

Na reszcie frontu dzień minął spokojnie.

Komunikaty angielskie.

LONDYN, 29 sierpnia.—Główna kwatera donosi 28 sierpnia po południu:

Pomimo mało pomyślnej pogody uczyniono na wschodzie od Dellville postępy i stoczono pomyślne potyczki pod Mouquet.

Pod Dellville trwa silna działalność artylerji nieprzyjacielskiej.

Na północy od Pozières była również wielce czynna artylerja nasza.

LONDYN, 29 sierpnia.—Główna kwatera donosi 28 sierpnia wieczorem:

Nasze działa dalekonośne ostrzeliwują z powodzeniem przesuwania wojsk na rozmaitych punktach pomiędzy Bapaume a Miraumont.

Pod Pozières i Thiepval trwa wydadniająca się chwilowo działalność artylerji nieprzyjacielskiej.

Artylerja nasza, oraz moździerzce były czynne na innych punktach frontu.

Wieczorem dnia 26 sierpnia zaskoczyła burza osiem latawców naszych, z pośród których pięć nie powróciło.

Zmiany w niemieckim sztabie generalnym.

BERLIN, 29.8.—(Urzędowo).—

Cesarz w dniu dzisiejszym rozkazem najwyższego gabinetu zwolnił szefa sztabu generalnego armji czynnej, generała piechoty von Falkenhayna, ze stanowiska, celem przeznaczenia go na inne stanowisko.

Szefem sztabu generalnego armji czynnej, cesarz mianował generała-feldmarszałka von Benneckendorffa i von Hindenburga, zaś pierwszym kwatermistrzem generalnym został zamianowany generał-porucznik Ludendorff z awansem na generała-piechoty.

Układ pomiędzy koalioją a Rumunją.

BUDAPESZT, 29.8. Według wiadomości zamieszczonej w bukareszteńskich „Dimineața” układ pomiędzy koalioją a Rumunją zapewnił tej ostatniej otrzymanie Siedmiogrodu, południowych Węgier i tą część Bukowiny wraz z Czerniowcami, która zamieszkała jest przez Rumunów.

Jeżeliby Rumunja musiała podjąć akcję także i przeciwko Bułgarii, wówczas poprawi swą granicę przez teren położony pomiędzy Ruszczukiem a Warną. Tereny te Rumunja otrzyma ma, choćby nawet nie zostały zawojowane przy pomocy broni.

Zwycięstwo królowej rumuńskiej.

KOPENHAGA, 29.8.—„Berlińskie Tidende” twierdzi, iż wypowiedzenie wojny Austro-Węgrom przez Rumunję, jest zwycięstwem królowej rumuńskiej, oraz jej polityki. Królowa Marja jest córką zmarłego księcia Alfreda von Sachsen Koburg, księcia angielskiego i wielkiej księżny rosyjskiej, Marji.

Zadowolnienie we Francji.

ROTTERDAM, 29.8.—„Nieuwe Rotterdamische Courant” dowiadyuje się z Paryża, iż wiadomość o wypowiedzeniu wojny przez Włochy i Rumunję wywołała tam zadowolnienie i zwiększyła ufność, nie stała się jednak wcale powodem niezwykłego entuzjazmu. „Journal des Debats” pisze m. i.: Wypowiedzenie wojny przez Rumunję dowodzi, iż tak wyrachowani dyplomaci, jak Bratianu i jego towarzysze z urzędu, są zdania, że wojna rwać się zaczyna.

Szkola im. Urzeszkowej

Łódź, Spacerowa № 21, poszukuje

WYKwalifikowanego

nauczyciela

do matematyki i fizyki. 1300—2

Broń i amunicja rosyjska w Rumunii.

GENEWA. — „Journal de Genève“ dowiaduje się, że od czasu zajęcia Czerniowiec przez Rosjan napływały do Rumunii pociągami bezustannie armaty i wszelkiego rodzaju broń do pogranicza rumuńskiego. Wszystkie te transporty leżały przez kilka dni na pograniczu, aż nagle pewnego dnia przyszedł rozkaz, aby przepuścić je do Rumunii. Stało się to najwidoczniej w dniu, w którym zawarty został układ pomiędzy Rosją a Rumunją. Od tego czasu transporty broni i amunicji nie ustają.

Zwołanie parlamentu rumuńskiego.

BUDAPESZT, 29.8. — Parlament rumuński zwołany będzie na czwartek lub piątek. Ma być utworzony rząd narodowy, w skład którego wejść mają przedstawiciele wszystkich stronnictw.

Bułgaria—Rumunja.

BERLIN, 29.8. — Poselstwo bułgarskie nie otrzymało jeszcze oficjalnego zawiadomienia o wypowiedzeniu wojny Rumunii. W sferach dyplomatycznych panuje przekonanie, że Bułgaria postąpi względem nowego wroga solidarnie ze swymi sprzymierzeńcami.

Rosja wobec Austro-Węgier.

AMSTERDAM. „Morning Post“ z dnia 22 sierpnia zawiera list znane publicysty panslawistycznego Weselickiego do wydawcy, wyrażający zdziwienie, iż korespondent piotrogrodzki „Morning Postu“ donosił iż Rosja nie pragnie rozdziału Austro-Węgier. Niema ani jednego prawdziwego rosjanina, któryby tego nie pragnął. Podział Austro-Węgier jest „conditio sine qua non“ przyszłego pokoju europejskiego.
(Nowa Reforma)

Rozkaz do armii austriackiej.

WIEDEN, 29.8. — Wczoraj ogłoszono następujący rozkaz naczelnego dowództwa armii: „Solnierze i towarzysze. Polecił em was zawiadomieć, że w szeregu naszych przeciwników pojawił się nowy nieprzyjaciel królestwo Rumunii. W waszym poczuciu honoru żołnierskiego znajdziecie odpowiednią miarę pogardy dla ocenienia tego napadu rozbójniczego. W ciągu lat ubiegłych wyziliśmy zwycięsko z niejednej ciężkiej chwili. I tę nową walkę wygramy z honorem, wierni naszej przysiędze dla sztandaru i dla naszego wodza najwyższego. Bóg z wami. Arcyksiążę Fryderyk, feldmarszałek“. **Austria nie odpowie na wypowiedzenie wojny przez Rumunję.**

WIEDEN, 29.8. Według „Neue Freie Presse“ tutejsze koła miarodajne nie mają zamiaru odpowiedzieć oświadczeniem urzędowym na wypowiedzenie wojny przez Rumunję.

Prasa węgierska o nowej wojnie.

BUDAPESZT, 29.8. — Opinia publiczna węgierska przyjęła rumuńskie wypowiedzenie wojny bez wróżenia, „Pester Lleyds“ pisze: Wypowiedzenie wojny nie spotyka nas nieprzygotowanych.

Według prawdopodobieństwa z wystąpieniem Rumunii wojna powszechna dochodzi do swego punktu najwyższego. „Magyar-orszag“ pisze: Rozwój Rumunii popieraliśmy zawsze z największą życzliwością. Byliśmy zawsze najsilniejszą ręką bezpieczeństwa państwa rumuńskiego. Widocznie jednak obłąd wielkości nie pozwala, ażeby przyjaźne uczucia sąsiedzkie zakzerzyły się w Rumunii.

„Az Est“ powiada: Siedmiogród może być spokojny. Węgry będą walczyć do ostatniego żołnierza i ode-

prą ten zbójcki napad na swe granice.

Podróż kanclerza Rzeszy.

BERLIN, 29.8. — Kanclerz Rzeszy odjechał do Wielkiej Kwatery Głównej.

Przesilenie w Grecji.

BERLIN. — W oryginalnej korespondencji z Aten czytamy w „Voss. Zeit.“, że przesilenie obecne w Atenach osiągnęło już swój punkt kulminacyjny.

Partja Venizelistów wznowiła teraz najzaciętszą agitację wojenną, podobnie jak swego czasu po zajęciu przez wojska bułgarskie fortu Rupel. Kto obznajmiony jest z rzeczywistym stanem stosunków w Grecji, tego nic już nie może w najbliższej przyszłości w Grecji zadziwić.

Rosja a sprawa polska.

BERLIN, 29.8. „Vossische Ztg.“ donosi ze Sztokholmu: „Ogłoszenie dekretu cesarskiego w sprawie polskiej, planowane na najbliższe dni, zostało wstrzymane na czas nieokreślony, do chwili wkroczenia wojsk rosyjskich do Polski; w każdym bądź razie nie wcześniej, jak po udatnem sforsowaniu linii Bugu.

Sturmerowski projekt odezwy został odrzucony przez radę koronną, a członek rady państwa, Kzyzanowski, otrzymał polecenie opracowania nowego tekstu, którego treść ma opierać się na dawnych projektach Sazonowa, które bardziej uwzględniają życzenia angielskie i francuskie w sprawie polskiej“.

Co najmniej oryginalne jest dalsze polecenie, które Stürmer przywiózł z głównej kwatery cara, opiewające, że Rosja winna natychmiast opublikować odezwę do Polaków, jeśli podobne wezwanie nastąpiło ze strony Niemiec.

Organ nacjonalistów rosyjskich „Nowoje Wremia“ zaznacza w sposób

nader kateryczny, że ofiojalna Rosja nie ma w dzisiejszej chwili czasu dla załatwiania sprawy polskiej, bo dla Rosji nadchodzi obecnie bardzo ważne i krytyczne chwile, gdy całą swoją uwagę powinna ona zwrócić w kierunku zupełnie innym.

Churchill za przedłużeniem wojny.

BERN. — Według doniesień prasy francuskiej wygłosi Churchill w izbie gminu znamienną mowę, w której nawoływał rząd, aby przedsięwzięto wszystkie możliwe środki, celem przedłużenia wojny i wyczerpania tym sposobem państw nieprzyjacielskich. Były minister marynarki rozważał się długo nad tem, jakie zarządzenia powinny być podjęte przez rząd brytyjski, aby wszystkie potrzeby ludności były równomiernie dzielone i aby niczego w kraju do wyżywienia nie zabrakło. Chcąc obniżyć cenę produktów żywnościowych, mówił Churchill, należy przede wszystkim zarekwirować całą handlową flotę angielską i transportować wszystkie zapasy żywności po cenie takiej, po jakiej są transportowane środki amunicyjne.

Audjencja.

WIELKA KWATERA GŁÓWNA, 29.8. — (Urzędowo). Cesarz udzielił dzisiaj audjencji załęczycielowi i przewodniczącemu rady nadzorczej Niemieckiego Towarzystwa Zegluga Oceanicznej, d-rowsi Lohmannowi, oraz kapitanowi podwodnej łodzi handlowej „Deutschland“. Cesarz wyraził tym panom najśmiałości swą radość i uznanie. Pan Lohmann i kapitan König zostali zaproszeni na ucztę.

Otiary.

Zaofiarowane przez autora honorarjum rubli 6—na „Ratujcie dzieci“. Dla najbardziej potrzebujących, z okazji odnalezienia zgubionej bransoletki, składa I. P. do uznania ks. Tymienieckiego rb. 5.

Kursy pedagogiczne H. Cholewickiej
PIOTRKOWSKA 120.
dla irebianek, ochranierek i nauczycielek początkowych. Prócz przedmiotów specjalnych (hyjiena, pedagogika, metodyka e.t.c.) kursy uzupełniają braki wykształcenia ogólnego ze szczególnym naciskiem na język, krajoznawstwo i historję ojczyzny. Po ukończeniu odpowiednie świadectwa oraz ułatwienie w otrzymaniu posady. — Kursy mają do umieszczenia wykwalifikowane irebianki i ochraniarki. Zapisy między 10—3. Lektje 1-go września. 4

szkoła PRZYGOTOWAWCZA
Marji Wesolek,
ul. Piotrkowska № 84,
przyjmuje chłopczyków i dziewczyny od lat 7 i gruntownie przygotowuje do szkół średnich wszelkiego typu.
— Liczba dzieci ze względu na wychowawczych ograniczona. —
Przy szkole Zakład Freblowski z ogrodem dla dzieci od lat 4 i Kursy pedagogiczno-freblowskie.
Warunki bardzo przystępne. Zapisy i informacje codziennie od 9—2

Zakład freblowski
H. CHOLEWICKIEJ, Piotrkowska 120 (3 piętro, front).
Obszerne słoneczne lokale. Trześlkiwa opieka. Wychowanie fizyczne, etyczne i estetyczne. Zapisy między 10—3. —4

Zarząd
Polskiego Progimnazjum Męskiego
(ul.ługa 90)
zawiadamia, że zapisy nowowstępujących kandydatów do wszystkich klas, poczynając od wstepnej (w razie dostatecznej ilości zapisów do klasy V poczynione będą starania u władz o utworzenie kl. V) przyjmuje kancelarja s. koły (ul.ługa 90) od g. 9—12 rano i od g. 3—5 p.p. EGZAMINY wstepne oraz poprawkowe rozpoczną się **6 września,** lektje zaś **11 września.**
Dyrektor
Inż.-technolog **L. A. Rubach.**

Przejazd Nr. 8
Ogólnie znana renomowana pracownia futer, kostjumów i okryć damskich
Drabikowskiego
przeniesiona na ul. PRZEJAZD № 8, I piętro, front.
— Potrzebni zdołni KRAWCY —

W Progimnazjum Polskiem
Józefa Radwańskiego
w Łodzi, Zawadzka 9.
Egzaminy wstepne i poprawkowe zaczną się w poniedziałek, 28 sierpnia o g. 8 i i pół r. lektje 1 września.

„SWITEZIANKA“ Piotrkowska № 83.
nowozalożona mleczarnia zaopatrzona stale w świeży nabiał. Wydaje również na poroje: kawę, herbate, mleko zsiadłe i sładkie, kefir i t.p. Ceny przystępne!

Na koncesjonowanych kursach językowych oraz handlowych
J. M. POZNANSKIEGO
Cegielniana 36.
przyjmuje się zapisy na języki: Niemiecki, Polski, Francuski, Angielski, Łacinę i Hebrajski.
i przedmioty handlowe: Buchalterję, Arytmetykę handlową, Stenografię i inne dzialy handlowe podług kursu Akademji Handlowej. 30 h. m. rozpoczyna się druga i trzecia grupa angielskiego jęz. pod kier. prof. d'Andria.
Bliszych informacji udziela Kancelarja Kursów codziennie od 10—1 i od 6—9. 1

Monter
ELEKTROTECHNIK
do robót w sieci naporowiatrznej, poszukiwany zaraz do dużej firmy.
Oferty pod „E. W. 100.“

Doktor
K. Brzozowski
powrócił Piotrkowska 55

Doktor
B. Knichowiecki
choroby dzieci.
powrócił
i przyjmuje od godz. 2 i pół do 4 po poł. Przejazd 6. 1814—3

MYDŁO
częstochockie od 60 kop funt Ług mydlany.
Szmalowicz
Południowa 8.

Student
niemieckiegotechnicznego instytutu poszukuje kondycji lub lektji. Wiadomość w admiinstracji pisma. —10

MYDŁO
55 k. funt, karbid 22 k. funt. **BORZYKOWSKI,** ul. Konstąntynowska 20.

W szkole robót ręcznych
Heleny Lipińskiej,
Mikołajowska 34 m. 47, nauka rozpoczyna się 1 września. Lektje od 9—1 i od 4—6. Po skończeniu kursu wydaje się patenta
Proszę żądać wszędzie
afamenty
szkolne i kolorowe, ty l k o:
Marjana Waclawa
GLINSKIEGO.
Dam 100—300
za poswatanie z ładną 19—25 lat paniemką mającą 5—15 tys. rub. A. Płatkowski ul. Warszawska 41.
Częstochowa

OGŁOSZENIA DROBNE:
Anna Nowacka zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. —1
Do sprzedania piękna sypialnia z drzewa gruszkowego, a także biurko dębowe nowe. Nowo Targowa № 18 u stolarza. 1603—5
Kupię bryczkę używaną w dobrym stanie. Adresy proszę zostawiać w admiinstracji „Kurjera Łódzkiego“. —1
Nauczycielka robót z kilkoletnią praktyką poszukuje lektji na pensjach lub w domach prywatnych oraz przyjmuje uczennice w domu do nauki robót po cenie przystępnej. Wiadomość ulica Mikołajowska № 59 — 19. 1833—2
Rafał Konzon zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. —1
Power do sprzedania. dowiedzieć się można codziennie Mikołajowska 59 stróż wskaże. 1808—8
Skradziono dowód № 129026 Oddziału I Łódzkiego Warszawskiego Akcyjnego Towarzystwa Pożyczkowego Zachodnia № 31. 1823—1
Wczoraj w godzinach przedwieczornych zaginął trzyletni chłopczyk w szarem ubranku sportowym bez czapki. Uprasza się o prowadzić pod adresem Jan Baran, Piotrkowska 56. 1835—1
Zaginiony dowód № 115494 i Warszawskiego Tow. Pożyczk. oszożędn. Oddział w Łodzi Zachodnia 31. —1
Zaginiony paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Konstąnjej Orzechowskiej. 1821—1